

Evidenca filma

Jean-Luc Nancy

Po kaj gre filozof v kino? Gilles Deleuze je v *Abečdariju* podal najbolj logičen odgovor na to vprašanje. »Gre za izstop iz filozofije,« pravi, »kar pa ne pomeni, da s tem počnem nekaj drugega. (...) Želim izstopiti iz filozofije s filozofijo – oditi ven, da bi hkrati ostal znotraj nje same.«

Jean-Luc Nancy je *Evidenco filma* (*Društvo za širjenje filmske kulture Kino!*, 2009) začel pisati leta 1994, ko so si pri reviji *Cahiers du cinéma* zamislili knjigo, v kateri bi sto avtorjev pisalo o filmih, ki so zaznamovali minulo stoletje. Sam si je izbral *In življenje teče dalje* (Zendegi va digar hich, 1991), takrat povsem aktualno filmsko delo in sploh prvi Kiarostamijev film, ki ga je videl. Omenjene knjige niso nikoli izdali, esej pa je kot nekakšen vzporeden projekt ob pisanju daljših filozofskih razprav svoj epilog dobil šele leta 2000.

Že na prvih straneh tega kratkega teoretskega zapisa o filmu postane jasno, da se je med filozofom in cineastom premaknilo. Nancy začne že takoj na začetku govoriti o novi otvoritvi filmske umetnosti, o tem, da se kinematografija začenja znova in da njenih sto let ne vodi v izpevanje, temveč v ponovno rojstvo. V trenutku razodetja se postavi v kožo prvih obiskovalcev kino projekcij, ki so takoj po vrnitvi iz kina hiteli na papir spravljati svoja občutja, da bi opisali tisto *nekaj* novega, *nekaj*, česar do tedaj svet še ni znal ubesediti. In v *Evidenci filma* se ponovno zgodi eden takšen trenutkov. Nancy razglasi: »*Doumel sem, kaj je tisto, kar je treba poskusiti opisati.*«

Koncept evidence je osrednja točka eseja, ki se sicer še zdaleč ne bere kot besedilo, ki bi pretirano posegalo po referencah in konceptih iz avtorjeve matične discipline, filozofije – Nancy se dejansko znajde zunaj nje. Pomeni, da ne gre za *aplikacijo* katere koli vede na film, tako pogost prijem v zadnjih desetletjih filmske misli, temveč za disciplinarno neobremenjeno *osmišljanje*

neke nove umetnostne prakse. Pa vendar novi koncepti rastejo iz presenetljivo tradicionalnega nabora filmske teorije (pogled, podoba, realno), kot ugotavlja Andrej Šprah v spremni besedi. Vmes pa se vendarle razvije analiza nekega novega pogleda, ki v podobi materializira samosvoj pogled na realnost. Pogled, ki prej razkriva neko stanje, kot pa da bi bil neka reprezentacija, ki je bolj dokaz eksistence in kjer tradicionalna dialektika fiktivnega in dokumentarističnega ni več bistvena. Njeno preseganje se usmeri v določeno obzirnost do sveta, kjer motiv laži, pogost motiv v Kiarostamijevih filmih, vodi izključno k nekemu višjemu cilju, resnici. Kino v tem igra zgolj vlogo beleženja gibanja realnega in nudi pogled, ki vodi resnici naproti.

Evidenca filma je nastala v desetletju, ko smo začeli poslušati izjave o tem, da je film že zdavnaj mrtev in da filmarji zgolj še teptajo zemljo nad njegovimi posmrtnimi ostanki. Nancy je pobral vrženo rokavico in v središče pozornosti postavil neodkrito nišo, ki jo je šele potrebno temeljito premisliti. Sedaj ima tudi slovensko bralstvo s prevodom izvrstno priložnost, da ostane z njo na tekočem.

JEAN-LUC NANCY

Evidenca filma:
Abbas Kiarostami